

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ Ν. ΧΕΙΛΑ

ΧΩΡΙΣ ΕΛΛΑΔΑ Ευρώπη δεν γίνεται. Την κατηγορηματική αυτή διαβεβαίωση δίνει στο «Βήμα της Κυριακής» ο γερμανός υπουργός Εξωτερικών Γκίντο Βεστερβέλε. Η ενωμένη ήπειρός μας, τονίζει, είναι αδιανόητη χωρίς τη χώρα μας - «ένα από τα λίκνα του ευρωπαϊκού πολιτισμού». Πέρα από τη

σχεδόν ερωτική εξομολόγησή του προς την Ελλάδα, ο 49χρονος πολιτικός εκθειάζει την κυβέρνηση του Γιώργου Παπανδρέου και τη «σοφία», όπως λέει, που επέδειξε η πλειοψηφία της ελληνικής Βουλής ψηφίζοντας το Μεσοπρόθεσμο. Παράλληλα «αδειάζει» τον Αντώνη Σαμαρά και προειδοποιεί ότι η συνέχιση της συσσώρευσης χρεών δεν λύνει αλλά, αντίθετα, επιδεινώνει το πρόβλη-

μα. Το ότι υποστηρίζει και ο ίδιος το γαλλικό σχέδιο μετακύλισης (roll over) των χρεών, που θα αφήσει στο τέλος (λόγω των πανύψηλων επιτοκίων) ακόμη μεγαλύτερα χρέη στην Ελλάδα, ανήκει απλώς σε εκείνες τις κραυγαλέες αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν την πολιτική όχι μόνο του ίδιου αλλά και ολόκληρης της συντηρητικής πολιτικής ελίτ στη Γερμανία.

ΓΚΙΝΤΟ ΒΕΣΤΕΡΒΕΛΕ

Ο γερμανός υπουργός Εξωτερικών τονίζει ότι «ούτε κατά διάνοια» σκέφτηκε ποτέ την αποπομπή της Ελλάδας από το ευρώ, εκθειάζει τον κ. Παπανδρέου και «αδειάζει» τον κ. Σαμαρά

“Το καλό φάρμακο έχει πικρή γεύση...”

– **Κύριε υπουργέ, η απόφαση του ελληνικού Κοινοβουλίου για το Μεσοπρόθεσμο ήταν θετική. Μια καλή ημέρα για την Ελλάδα και την Ευρώπη;**

«Καλή ημέρα σε μια δυσάρεστη κατάσταση. Η θετική απόφαση του Κοινοβουλίου δίνει την ευκαιρία στην ελληνική κυβέρνηση να σταθεροποιήσει την οικονομία της χώρας. Αλλά τώρα, που ξεπεράσαμε το βουνό, αρχίζουν οι δυσκολίες της πεδιάδας. Οι αποφάσεις της Βουλής είναι το ένα, η υλοποίησή τους το άλλο. Και αυτό το δεύτερο είναι που μετράει, αν θέλουμε να ισχυροποιήσουμε το κοινό ευρωπαϊκό σπίτι και ιδιαίτερα την Ελλάδα».

– **Σε ποιον βαθμό επηρεάζει σήμερα η ελληνική κρίση τη γενικότερη μοίρα της Ευρώπης;**
«Αυτός που διέρχεται σήμερα κρίση δεν είναι το ευρώ, ούτε η Ευρώπη, αλλά η πολιτική των χρεών ορισμένων χωρών-μελών. Το ζητούμενο λοιπόν είναι να σταματήσει αυτή η πολιτική. Και αυτό πρέπει να γίνει με σύνεση. Δεν μπορεί να καταπολεμήσει κανείς το χρέος με νέα χρέη, αλλά μόνο με δημοσιονομική πειθαρχία και μεταρρυθμίσεις. Ένα νόμισμα είναι τόσο ισχυρό όσο και οι οικονομίες των χωρών οι οποίες το εκδίδουν».

– **Στην Ελλάδα όμως συνεχίζεται η συσσώρευση χρεών υπό τις οδηγίες της τρόικας...**
«Είμαι πολύ στενός φίλος της Ελλάδας. Μια από τις παλαιότερες φίλες μου είναι μια Ελληνίδα, ο καθηγητής στον οποίο έκανα τη διατριβή μου, ο δυστυχώς αποθανών Δημήτρης Τσάτσος, ήταν επίσης Έλληνας. Μου αρέσει η ελληνική κουλτούρα, η Αθήνα, οι άνθρωποί της. Και ακριβώς γι' αυτό, λέω ως φίλος προς φίλους, το καλό φάρμακο έχει τις περισσότερες φορές πικρή γεύση. Αλλά μόνο έτσι είναι αποτελεσματικό. Συχαίρω την ελληνική κυβέρνηση και την πλειοψηφία του ελληνικού Κοινοβουλίου για την τολμηρή μεταρρυθμιστική πολιτική τους και αναμένω ότι θα την υλοποιήσουν».

– **Ποια είναι η άποψή σας για την πίεση που ασκήθηκε από το εξωτερικό στον Αντώνη Σαμαρά να συναινέσει στο Μεσοπρόθεσμο;**

«Αν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις λένε την άποψή τους, αυτό δεν είναι πίεση. Είχαμε δεχθεί μια παράκληση και είχαμε πεπεισμένοι ότι μόνο τότε θα μπορούσαμε να ελέγξουμε την κατάσταση στην Ευρώπη, αν ο καθένας εκπληρώσει τα «σπιτικά» του καθήκοντα. Η

Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας είναι η φιλοσοφία της ελληνικής κυβέρνησης. Και αυτή η φιλοσοφία έχει την πλήρη υποστήριξή μου

Αναγνωρίζω στον κ. Σαμαρά το δικαίωμα της διαφορετικής άποψης αλλά έχω την υποχρέωση να προειδοποιώ για τους κινδύνους από τυχόν απόρριψη των μεταρρυθμίσεων

«Η Ευρώπη είναι το μέλλον και το πάθος της Γερμανίας»

– **Αυτές τις μέρες είχατε την επίσκεψη υψηλής αντιπροσωπείας από την Κίνα με επικεφαλής τον πρωθυπουργό της Γουέν Ζιαμπάο, με τον οποίο συμφωνήσατε, μεταξύ άλλων, να γίνουν κινεζικές επενδύσεις στη χώρα σας. Μετά την Ελλάδα και τα Βαλκάνια βάζουν τώρα οι Κινέζοι πόδι και στη Γερμανία;**

«Πολλοί Ευρωπαίοι φοβούνται την επιτυχία των Κινέζων. Και λίγοι είναι εκείνοι που αντιλαμβάνονται τι τεράστιες ευκαιρίες προσφέρει η νέα Κίνα. Αυτή τη στιγμή διαμορφώνεται μια κινεζική μεσαία τάξη που φθάνει τις μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια άτομα. Αυτά τα άτομα θέλουν να αγοράσουν προϊόντα ποιότητας από την Ευρώπη. Ταυτόχρονα επιθυμούν ευρωπαϊκές επενδύσεις, και ιδιαίτερα γερμανικές. Οι δυνατότητες που μας διανοίγονται είναι λοιπόν τεράστιες».

– **Η Ευρώπη δεν είναι μόνο η Ελλάδα, και ο κόσμος δεν είναι μόνο η Ευρώπη. Ποια είναι**

τα άλλα κέντρα βάρους της εξωτερικής πολιτικής σας; Υπάρχει ένα «δόγμα Βεστερβέλε»;
«Η φράση “δόγμα Βεστερβέλε” είναι υπερβολική. Εχω όμως τρεις απερίγραπτες αρχές: Η πρώτη είναι ότι η Ευρώπη δεν είναι μόνο το μέλλον της Γερμανίας αλλά και το πάθος της. Ακριβώς την εποχή της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί καμία ευρωπαϊκή χώρα να ανταγωνιστεί από μόνη της τις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες, όπως την Κίνα. Κάθε επιστροφή στον εθνικισμό, για τον οποίο γίνεται τελευταία πολύς λόγος, έχει σουρεαλιστικό χαρακτήρα. Η δεύτερη είναι η αρχή της ειρήνης. Και η τρίτη, η πίστη στις συμμαχίες μας. Η τελευταία δεν αποκλείει τη συνεργασία με άλλες νευραλγικές περιοχές, πόσω μάλλον που ο κόσμος αλλάζει συνεχώς. Γι' αυτό και έχω κάνει μεγάλα ανοίγματα προς μια σειρά σημαντικών χωρών, όπως η Κίνα, η Ρωσία και η Τουρκία».

απόφαση της πλειοψηφίας της ελληνικής Βουλής ήταν, από αυτή την άποψη, σοφή».

– **Από την άλλη όμως, γιατί δεν αναγνωρίζετε στον κ. Σαμαρά το δικαίωμα της διαφορετικής γνώμης; Η δυνατότητα της ελεύθερης επιλογής είναι, ως γνωστόν, το θεμέλιο κάθε πολιτικής...**

«Του το αναγνωρίζω πλήρως. Αλ-

λά δεν είμαι υποχρεωμένος να αποδεχθώ την άποψή του. Από την άλλη, έχω την υποχρέωση, ως γερμανός υπουργός Εξωτερικών, να προειδοποιώ για τους κινδύνους που θα προκύψουν από τυχόν απόρριψη των μεταρρυθμίσεων».

– **Η τρόικα έχει επιβάλει στην Ελλάδα μια πολιτική λιτότητας, η οποία, όπως έδειξε ο πρώτος χρόνος εφαρμογής της,**

πνίγει την οικονομία και δεν επιτρέπει την παραμικρή ανάπτυξη. Τι νόημα έχει να συνεχιστεί μια παρόμοια πολιτική και τα επόμενα τέσσερα χρόνια μέσω του Μεσοπρόθεσμου;
«Θεωρώ πολύ επικίνδυνο να πιστεύει κανείς ότι μπορεί να καταπολεμήσει τη φωτιά με βενζίνη, να περιορίσει δηλαδή τα χρέη του συνάπτοντας διαρκώς καινούρ-

για. Ο δρόμος για την εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας περνάει από τη δημοσιονομική σταθεροποίηση, την καλύτερη συγκομιδή των φόρων, και από μεταρρυθμίσεις, όπως η αποκρατικοποίηση. Πάνω σε αυτά θα πρέπει να στηριχθεί η ανάπτυξη και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Το αποτέλεσμα θα είναι μια νέα ανθούσα οικονομία. Ο βασικός όρος γι' αυτό; Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Αυτή είναι η φιλοσοφία της πλειοψηφίας του ελληνικού Κοινοβουλίου και της ελληνικής κυβέρνησης. Και αυτή η φιλοσοφία έχει την πλήρη υποστήριξή μου. Αυτό το λέω παρ' όλο που δεν βρίσκομαι με το ΠαΣοΚ στην ίδια κομματική οικογένεια».

– **Ωστόσο η αποκρατικοποίηση θα γίνει υπό ιδιαίτερα ασύμφορες συνθήκες, αν ληφθεί υπόψη η κρίσιμη κατάσταση της ελληνικής οικονομίας. Η πίεση για ξεπούλημα σε τιμές πολύ πιο κάτω από τις κανονικές, απ' ό,τι συνήθως, θα είναι φοβερή. Πώς συνάδει αυτό προς την αρχή της ορθολογικής διαχείρισης της κρατικής περιουσίας, έτσι όπως την απαιτούν καθημερινά για άλλους τομείς η τρόικα και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις;**

«Η αποκρατικοποίηση θα πρέπει να γίνει φυσικά με έξυπνο τρόπο – τόσο αναφορικά με τον χρόνο όσο και με τα αντικείμενα που θα πουληθούν. Ωστόσο πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν δείξει ότι αυτό είναι πραγματοποιήσιμο».

– **Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εδώ και αρκετό καιρό έναν πρόεδρο και μια υπουργό Εξωτερικών. Θα μπορούσατε να φαντασθείτε και έναν ευρωπαίο υπουργό Οικονομικών, έτσι όπως τον πρότεινε προσφάτως ο Ζαν-Κλοντ Τρισέ, ο οποίος θα είχε το κουμάντο στη λύση τόσο σοβαρών προβλημάτων, όπως το ελληνικό;**

«Η δύναμη της φαντασίας μου είναι απεριόριστη. Προς το παρόν όμως δεν τίθεται τέτοιο θέμα».

– **Υπήρξαν στιγμές τους τελευταίους μήνες που σκεφθήκατε τη δυνατότητα αποχώρησης ή αποβολής της Ελλάδας από την ευρωζώνη;**

«Μα τι λέτε; Πώς θα μπορούσα να μη θέλω στην Ευρώπη μια από τις κοτίδες του ευρωπαϊκού πολιτισμού».

– **Ισως λόγω των αδήριτων οικονομικών αναγκαιοτήτων...**
«Ούτε κατά διάνοια. Αυτή είναι η μοναδική απάντησή μου».

Ρεπορτάζ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Το περίγραμμα του νέου δανείου προς την Ελλάδα, στο οποίο θα συμμετέχουν και ιδιώτες, δηλαδή τράπεζες και ασφαλιστικοί οργανισμοί που κατέχουν ελληνικά ομόλογα, αναμένεται να ανακοινωθεί στο σημερινό Eurogroup. Εκτός από

τη συμμετοχή των ιδιωτών, μέσω της μετακύλισης (roll over) του ελληνικού χρέους το δάνειο θα καλύπτεται από έσοδα του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και βοήθεια από την ΕΕ και το ΔΝΤ.

Ως το βράδυ της Πέμπτης στις Βρυξέλλες συνεχίζονταν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρω-

παϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του Ελληνικού Δημοσίου και των τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών και άλλων ιδιωτών επενδυτών που κατέχουν ελληνικούς τίτλους, πάνω στη γαλλική πρόταση, με βάση την οποία, όπως όλα δείχνουν, θα συμμετέχουν οι ιδιώτες στη χρηματοδότηση της Ελλάδας.

Σκληρό παζάρι για να μην πάμε σε «επιλεκτική χρεοκοπία»

Στο Eurogroup αναμένεται να εγκριθεί με αλλαγές η γαλλική πρόταση για τη συμμετοχή των ιδιωτών στο νέο δάνειο

Από ελληνικής πλευράς στις διαπραγματεύσεις συμμετείχαν ο πρόεδρος του ΣΟΕ κ. Γ. Ζανιάς, ο γενικός διευθυντής του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) κ. Π. Χριστοδούλου και από την Εθνική Τράπεζα, η οποία είναι από τους μεγαλύτερους κατόχους ομολόγων που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα και έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για την επίτευξη λύσης, ο αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος κ. Α. Θωμόπουλος και ο γενικός διευθυντής κ. Π. Μυλωνάς.

Σύμφωνα με τραπεζικές πηγές, «η γαλλική πρόταση αναμένεται να εγκριθεί με αλλαγές». Οι αλλαγές αυτές θα αφορούν κατά κύριο λόγο τις εγγυήσεις. Ενώ στην αρχική μορφή της η πρόταση προέβλεπε ότι η Ευρώπη θα εγγυόταν τα νέα ομόλογα, τώρα προβλέπεται την εγγύηση να την αναλάβουν οι ίδιες οι τράπεζες. Σύμφωνα με άλλες πληροφορίες, δεν αποκλείεται να υπάρξει μεταβολή στα ομόλογα που θα συμμετέχουν στο roll over. Ενώ η πρόταση προβλέπει η μετακύλιση να αφορά τους τίτλους που λήγουν ως τα μέσα του 2014, δεν αποκλείεται να επιμηκυνθεί ο χρόνος λήξης και να συμπεριληφθούν και ομόλογα μεταγενέστερων λήξεων.

Και τούτο διότι τελευταίες πληροφορίες ανέφεραν ότι δύσκολα θα συγκεντρωθεί το ποσό των 30-35 δισ. ευρώ στο οποίο ανέρχεται η συμμετοχή των ιδιωτών

Βόλφγκανγκ Σόιμπλε
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

«Η συμμετοχή των γερμανικών τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών στη μετακύλιση του ελληνικού χρέους εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 3,2 δισ. ευρώ και θα αφορά τα ομόλογα που λήγουν ως το 2014».

Γιόζεφ Ακερμαν
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ DEUTSCHE BANK

«Το γαλλικό μοντέλο θα είναι η βάση της συμφωνίας. Είμαι πεπεισμένος ότι η Ελλάδα χρειάζεται επιπλέον βοήθεια... Οι λεπτομέρειες της συμφωνίας θα αποφασιστούν μέσα στις επόμενες ημέρες».

Ζαν-Κλοντ Τρισέ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

«Η ΕΚΤ δεν θα συμμετάσχει στη διαδικασία μετακύλισης των ελληνικών ομολόγων. Είναι ένα σχέδιο συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα, όχι του δημοσίου. Πρωταρχικό για την Ελλάδα είναι να ξανακερδίσει την αξιοπιστία της».

Ντιντιέ Ρέιντερς
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

«Η μετακύλιση του ελληνικού χρέους πρέπει να είναι ανάλογη για τις τράπεζες, τις ασφαλιστικές εταιρείες και τους άλλους ομολογιούχους».

στον νέο δανεισμό. Πάντως, μιλώντας στο «Βήμα» ανώτερη κυβερνητική πηγή ανέφερε ότι «υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από ιδιώτες επενδυτές» και ότι «υπάρχει μεγάλη διάθεση αποδοχής της γαλλικής πρότασης». Οι ίδιες πηγές σημείωναν ότι «έχουν γίνει βελτιώσεις στη γαλλική πρόταση» και πως «δεν είναι η μόνη η οποία έχει συζητηθεί», χωρίς ωστόσο να

αναφέρονται σε λεπτομέρειες.

Η γαλλική πρόταση προβλέπει ως όρο την άτυπη διαβεβαίωση των οίκων αξιολόγησης ότι στην περίπτωση που επιλεγεί δεν θα κηρυχθεί η Ελλάδα σε καθεστώς χρεοκοπίας. Αν και με τη γαλλική πρόταση θεωρείται σχεδόν βέβαιον ότι αποφεύγεται να κηρυχθεί η Ελλάδα σε καθεστώς χρεοκοπίας (default) από τους διεθνείς αξιολογητικούς οίκους,

ωστόσο δεν συμβαίνει το ίδιο με την αξιολόγηση «επιλεκτική χρεοκοπία» (selective default).

Αυτό σημαίνει ότι οι οίκοι δεν θα αξιολογήσουν ως default όλο το ελληνικό χρέος, αλλά μόνο το κομμάτι που μπαίνει στο roll over. Ωστόσο μετά το roll over το ελληνικό χρέος θεωρείται ότι γίνεται διαχειρίσιμο διότι μεταφέρεται σε βάθος χρόνου η εξυπηρέτησή του.

Ως εκ τούτου δεν αποκλείεται μετά το selective default να υπάρξει αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας σε καλύτερη αξιολόγηση από τη σημερινή. Κυβερνητικές και τραπεζικές πηγές χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι «μπορούμε να ζήσουμε και με selective default».

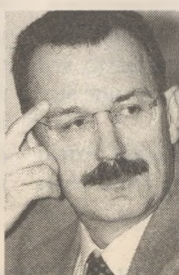
Η γαλλική πρόταση με βάση την οποία γίνονται οι διαπραγματεύσεις περιλαμβάνει δύο

Σχεδόν σε όλον τον κόσμο κυβερνήσεις και αγορές υποδέχθηκαν με στεναγμούς ανακούφισης την είδηση ότι η ελληνική Βουλή ενέκρινε το πρόγραμμα λιτότητας. Πόσο λάθος κάνουν... Γιατί, αν είχαμε πει «Οχι», αν είχαμε κηρύξει στάση πληρωμών, θα έπρεπε ασφαλώς να λάβουν επώδυνα πυροσβεστικά μέτρα για τις τράπεζές τους, δεν θα ήταν όμως κάτι που δεν θα άντεχαν. Αντιθέτως, θα «γλίτωναν» μια και καλή από την Ελλάδα και θα έριχναν σε μας το βάρος του ναυαγίου.

Τώρα όμως; Ο «ελληνικός πονοκέφαλος» συνεχίζεται. Και όσο κι εμείς επιμένουμε κουτσά-στραβά να τηρούμε τις συμφωνίες, θα είναι πολιτικά δύσκολο να σταματήσουν τη βοήθεια. Ετσι θα είναι υποχρεωμένοι να αναζητήσουν μια πιο μόνιμη λύση για τη ζώνη του ευρώ με βάση την οποία μπορούμε και εμείς να ελπίζουμε ότι, εκτός από τη λιτότητα, θα υπάρξουν και μέτρα για τη χρηματοδότηση της οικονομίας και φυσικά για την ανάπτυξη. Χωρίς αυτά δύσκολα θα

βγούμε από τον φαύλο κύκλο της απαισιοδοξίας και της ύφεσης.

Κατά μία έννοια, όπως έχουν σημειώσει πολλοί αναλυτές, η Ελλάδα μπορεί με αυτόν τον τρόπο να γίνει ξανά ο καταλύτης για ένα ευρωπαϊκό αυτή τη φορά Σχέδιο Μάρσαλ που θα έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνοχής στη ζώνη του ευρώ. Δυστυχώς, όπως έχουμε δει, οι αντιστάσεις από την κυρία Μέρκελ αλλά και πολλούς βόρειους εταίρους είναι μεγάλες. Και το ερώτημα είναι αν θα αντέξουμε να περιμένουμε. Οποιοσδήποτε είχε τη δυνατότητα να μιλήσει με υπουργούς μετά την ψηφοφορία στη Βουλή θα δια-

τηρεί ασφαλώς πολλές αμφιβολίες. Για τους περισσότερους η ψήφος δεν ήταν μια ευκαιρία για νέο ξεκίνημα αλλά αναστολή εκτέλεσης ως τον Σεπτέμβριο.

Απογοητευμένοι από τις επιδόσεις τους, ψυχολογικά καταπονημένοι από τις βίαιες αντιδράσεις και με τη χώρα σε

κατάσταση μόνιμης άρνησης, όπου οι μειονότητες και οι φανατικοί μοιάζει να καθορίζουν την ατζέντα, μη αφήνοντας κανένα περιθώριο σε νηφάλιο διάλογο, πολλά στελέχη της κυβέρνησης δεν πιστεύουν πια ότι μπορούν να αντέξουν. Περιμένουν έτσι τη λύτρωση από τις εκλογές. Ο μόνος που μπορεί να

τους διαψεύσει είναι ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος.

Ο νέος αντιπρόεδρος στην ομιλία του έδειξε να κατανοεί απολύτως τις προτεραιότητες: μείωση των ελλειμμάτων και επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος – χωρίς να υπολογίζονται, δηλαδή, οι τόκοι που πληρώνουμε – μέσα σε μία διετία. Είναι όμως αποφασισμένος να αναλάβει το μεγάλο προσωπικό κόστος της επίτευξης ενός τέτοιου στόχου; Είναι σε θέση η διοίκηση να ανταποκριθεί – όπως δεν έχει κάνει ως σήμερα – στις απαιτήσεις μιας τέτοιας πολιτικής; Και ως ποιον βαθμό οι Ευρωπαίοι θα συναινέσουν στο να ελαφρώσουν το έργο του, π.χ. με την εθελοντική αναδιάρθρωση που βρίσκεται σε εξέλιξη ή με απελευθέρωση πόρων για επενδύσεις; Τις απαντήσεις θα τις έχουμε μέσα στο καλοκαίρι, όπου η Ελλάδα, όπως σημείωνε έμπειρος οικονομικός παράγοντας, έχει άμεση ανάγκη μιας εθνικής επιτυχίας. Γιατί από ήττες χορτάσαμε...

Πόσο θα αντέξουμε...

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΨΗ
kapsis@dotnet.gr

Η χρεοκοπία που συμφέρει

Ο κίνδυνος της «επιλεκτικής χρεοκοπίας» είναι ένα πικρό χάπι, που μπορεί όμως να έχει ευεργετικές συνέπειες στην ελληνική οικονομία, υποστηρίζουν οι ειδικοί.

Η χώρα θα κηρυχθεί σε κατάσταση «επιλεκτικής χρεοκοπίας» αν οι περίφημοι «οίκοι» θεωρήσουν ότι οι επενδυτές αναγκάστηκαν να πάρουν μέρος στην επιμήκυνση και υπέστησαν ζημιές.

Όσο η χώρα βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση – που μπορεί όμως να κρατήσει πολύ λίγο, στην Ουρουγουάη ήταν υπόθεση μιας ημέρας –, οι τράπεζες θα έχουν πρόβλημα ρευστότητας. Ηδη γι' αυτό εξετάζονται μέτρα.

Μόλις ρυθμιστούν όμως τα ομόλογα που θα μπουκ στην επιμήκυνση και επειδή θα θεωρείται ότι έχασαν την αξία τους, το υπόλοιπο χρέος θα αξιολογηθεί ως βιώσιμο ή πάντως ελαφρότερο από πριν και η χώρα θα αναβαθμιστεί!

Η διάσωση είναι η φθηνότερη λύση

Οι αναλυτές της Credit Suisse πιστεύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πράξει ό,τι μπορεί για να αποτρέψει την κατάρρευση της Ελλάδας

Εκ διαμέτρου αντίθετες μοιάζουν, σε πρώτη ανάγνωση, οι εκτιμήσεις των δύο κορυφαίων ελβετικών χρηματοπιστωτικών οίκων για την έκβαση του διασώμου παγκοσμίως «ελληνικού προβλήματος». Η UBS θεωρεί περισσότερο από βέβαιη την κήρυξη στάσης πληρωμών εκ μέρους της ελληνικής κυβέρνησης. «Το ερώτημα που τίθεται δεν είναι αν θα χρεοκοπήσει η Ελλάδα, αλλά πότε και πώς θα χρεοκοπήσει» εκτιμά σε πολυσέλιδη έκθεσή της η τράπεζα. Η Credit Suisse θεωρεί ως πιθανότερο σενάριο να συνεχίσει να... σέρνεται η σημερινή κατάσταση ως το 2013. Θέτει άλλωστε ως βασική υπόθεση εργασίας την πρόβλεψη ότι οι ευρωπαίοι εταίροι δεν θα διακινδυνεύσουν μια γενικευμένη συστημική κρίση αφήνοντας την ελληνική οικονομία να καταρρεύσει.

Η Credit Suisse προσεγγίζει πιο σφαιρικά το ελληνικό πρόβλημα, υπό την έννοια ότι το εντάσσει στο γενικότερο πρόβλημα χρέους που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή περιφέρεια. Τρία αλληλοσυνδεδεμένα προβλήματα αντιμετωπίζει η περιφέρεια, σημειώνει η τράπεζα:

- Πρώτο και σοβαρότερο, την απώλεια της ανταγωνιστικότητάς της (εξαιρείται η Ιρλανδία), που αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερες μειώσεις μισθών απ' όσες προβλέπονται.

- Δεύτερον, ο υπερδανεισμός του ιδιωτικού τομέα, που φθάνει στο 230% του ΑΕΠ των χωρών στις περιπτώσεις της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (εδώ εξαιρείται η Ελλάδα).

- Τρίτον, το υψηλό δημόσιο χρέος. Σύμφωνα με την Credit Suisse, τα χρέη της Ελλάδας, της Ιρλανδίας και της Ισπανίας πρέπει να υποστούν «κούρεμα» 36%, 32% και 25% αντιστοίχως για να καταστούν εξυπηρετήσιμα.

Οι αναλυτές της Credit Suisse ωστόσο πιστεύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πράξει ό,τι μπορεί για να αποτρέψει το «κούρεμα» και εν γένει τη χρεοκοπία της Ελλάδας ή των άλλων δύο κρατών-μελών.

Το επιχείρημα της τράπεζας είναι ότι το κόστος της χρεοκοπίας των προαναφερθέντων κρατών είναι διπλάσιο από το κόστος της διάσωσής τους. Επιπλέον, αν χρεοκοπήσει μια εκ των τριών υποχρεωμένων στη δικαιοδοσία της τρίτης χώρας και μεταδοθεί η κρίση σε άλλες υπερχρεωμένες χώρες, όπως είναι η Ισπανία, η συστημική κρίση που θα ξεσπάσει θα είναι μη διαχειρίσιμη για τον ισχυρό πυρήνα της ευρωζώνης. «Οι χώρες της

Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης γνωρίζουν ότι η ελληνική οικονομία αντιστοιχεί στο 2% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Η ισπανική αντιστοιχεί όμως στο 12% και ως εκ τούτου δεν επιδέχεται «κούρεμα»» σημειώνει χαρακτηριστικά η Credit Suisse.

Για την ελληνική κρίση συγκεκριμένα η ελβετική τράπεζα διατυπώνει τρία σενάρια:

1. Στο πρώτο, στο οποίο δίνει 75% πιθανότητες να πραγματοποιηθεί, η Ελλάδα δεν θα χρεοκοπήσει, θα συνεχίσουν η ΕΕ και το ΔΝΤ να στηρίζουν τα προγράμματα λιτότητας, θα γίνει η επαναγορά ελληνικών ομολόγων (rollover) με την εθελουσία συμμετοχής και των ιδιωτών και η ουσιαστική αναδιάρθρωση του χρέους – που μοιάζει αναπόφευκτη – θα αναβληθεί ως το 2013.

2. Το δεύτερο σενάριο, με πιθανότητες πραγματοποίησης 15%, προβλέπει τη μονομερή κήρυξη στάσης πληρωμών από την Ελλάδα.

3. Σύμφωνα με το τρίτο σενάριο, που έχει πιθανότητες υλοποίησης μόνο 5%, η Κεντρική Ευρώπη θα πάψει να στηρίζει την Ελλάδα και η χώρα θα χρεοκοπήσει.

Η UBS θεωρεί ότι η Ελλάδα θα χρεοκοπήσει υποκύπτοντας στις ισχυρές πιέσεις που δέχεται αφενός από την υποχώρηση εφαρμογής του νέου πακέτου λιτότητας, αφετέρου από τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις και την κλιμακούμενη κοινωνική αναταραχή. Η τράπεζα κρίνει ως θετική την ανάληψη από τον κ. Ευ. Βενιζέλο – «έναν πολιτικό με μεγάλο κύρος και στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος και στην ελληνική πολιτική σκηνή» – της κύριας ευθύνης για τη διαχείριση της οικονομίας, παρά το ότι «ως τώρα δεν έχει κυβερνητική πείρα στον τομέα αυτόν».

Η UBS συμφωνεί με την Credit Suisse ότι η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για να αποτρέψει μια μη ελεγχόμενη χρεοκοπία της Ελλάδας, φοβούμενη τις συνέπειες που μπορεί αυτή να έχει στις άλλες χώρες της περιφέρειας και αλλά και στην Κεντρική Ευρώπη και στο ευρώ. Θεωρεί ωστόσο ότι το σκοπούμενο roll over που προβλέπεται στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας της Βιέννης συνιστά μια «επιλεκτική πτώχευση». Και αυτό είναι το θετικότερο σενάριο για την Ελλάδα.

εναλλακτικές. Και οι δύο αφορούν τα ελληνικά ομόλογα που λήγουν ως το τέλος Ιουνίου του 2014. Η πρώτη είναι απλή και προβλέπει τη μετακύλιση της λήξης τους κατά 5 χρόνια με επιτόκιο 5,5%.

Η δεύτερη, που προσελκύει το ενδιαφέρον των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών και των άλλων ιδιωτών επενδυτών, προβλέπει ότι για κάθε 100 μονάδες ελληνικού χρέους που λήγει από τον Ιούλιο του 2011 ως και τα μέσα του 2014 οι ομολογιούχοι θα λαμβάνουν τις 30 μονάδες σε ρευστό και τις 70 μονάδες σε 30ετή ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Το επιτόκιο του 30ετούς ομολόγου θα είναι ίσο με 5,5% συν ένα επιπρόσθετο επιτοκιακό περιθώριο από 0% ως 2,5% κατά μέγιστο όριο, το οποίο εξαρτάται

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

«Στόχος μας είναι μέσα από τη διαδικασία να ανακυκλωθούν ελληνικά ομόλογα συνολικής αξίας άνω των 30 δισ. ευρώ»

από τον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Αν η οικονομία αναπτύσσεται με ρυθμό

2%, το κουπόνι θα αναπροσαρμόζεται σε 7,5% και αν αναπτύσσεται με 4% το ετήσιο τοκομερίδιο θα ανεβαίνει στο 8%.

Το επιτόκιο αυτό είναι πολύ ακριβό για το Ελληνικό Δημόσιο, αν σκεφτεί κανείς ότι θα το πληρώνει για 30 χρόνια. Από την άλλη, είναι χαμηλότερο από την τωρινή απόδοση του 30ετούς ελληνικού ομολόγου, που είναι της τάξεως του 11% περίπου.

Επιπλέον, από τις 70 μονάδες, οι 20 μονάδες θα χρησιμοποιηθούν για την αγορά ομολόγων μηδενικού κουπονιού (zero coupon) από τη Γερμανία ή άλλες χώρες, με πιστοληπτική διαβάθμιση «AAA». Στη συνέχεια τα ομόλογα αυτά θα τοποθετηθούν σ' ένα Οχημα Ειδικού Σκοπού (SPV), που θα εγγυάται την πληρωμή του κεφαλαίου των 30ετών ελληνικών ομολόγων στη λήξη.

ΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΗΣ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑΣ

Τελευταία ευκαιρία της Ελλάδας θεωρείται το υπό συζήτηση «πακέτο λύσης» έπειτα από το οποίο μια «τρίτη διάσωση» από τη χρεοκοπία και τη στάση πληρωμών θα είναι εξαιρετικά δύσκολο να προσφερθεί. Ο πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου και ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης κ. Ευ. Βενιζέλος φέρονται να γνωρίζουν ότι η «άλλη όψη του νομίσματος» της λύσης είναι η απειμολογία των ιδιωτών δανειστών και των ξένων κυβερνήσεων από την Ελλάδα και ο δραστηριός περιορισμός του κινδύνου εκδήλωσης κρίσης εμπιστοσύνης στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα από μια μελλοντική χρεοκοπία της χώρας. Πέρα από τις τεχνικές εκκρεμότητες και τη σημαντική δυσκολία που περιλαμβάνει το εγχείρημα της διαμόρφωσης μιας λύσης στην οποία να συμφωνούν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και όλες οι τράπεζες και τα ταμεία που έχουν χρηματοδοτήσει την Ελλάδα, ο κύριος στόχος της λύσης φαίνεται να είναι η αποτελεσματική μείωση της διακινδύνευσης των μεγάλων ιδιωτών δανειστών. Εκείνο που κυρίως επιδιώκεται μέσα από το «γαλλικής κοπής» πακέτο διάσωσης

είναι να πάψει η Ελλάδα να απειλεί τη σταθερότητα της ευρωζώνης, όπως και αν είναι οι πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην Αθήνα. Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι ένα υπερσύγχρονο δομημένο χρηματοοικονομικό προϊόν που θα επιτρέψει στους ιδιώτες δανειστές: Πρώτον, να αποσύρουν τα ελληνικά ομόλογα από την καθημερινή χρηματοοικονομική δραστηριότητα και να τα «θάψουν» βαθιά μέσα στα βιβλία τους έτσι ώστε αυτά να μην επηρεάζουν τους ισολογισμούς και την κεφαλαιακή τους επάρκεια. Και δεύτερον, να αξιοποιούν το χαμηλού ρίσκου δομημένο προϊόν ως ενέχυρο για την εξασφάλιση νέου δανεισμού, καθώς εκτιμάται ότι οι εγγυήσεις που θα συνοδεύουν τα νέα 30ετή ελληνικά ομόλογα θα τα προστατεύουν από τις περισσότερες περιπτώσεις χρεοκοπίας. Με αυτόν τον τρόπο, αν η Ελλάδα δεν τηρήσει το Πρόγραμμα Σταθεροποίησης και χρειαστεί νέα διάσωση στο εγγύς μέλλον, οι εταίροι θα μπορούν εύκολα να αρνηθούν νέα βοήθεια.

Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛ. ΚΑΨΥΛΗΣ

Ρεπορτάζ ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

Ο πρώην υπουργός κ. Αλ. Παπαδόπουλος περνάει τον καιρό του με ταξίδια, συζητήσεις με φίλους και διαρκή ενημέρωση για τα θέματα της οικονομίας – της ελληνικής και της ευρωπαϊκής. Παρ' ότι δεν βρίσκεται πλέον στην ενεργό πολι-

τική, καθώς πριν από τις εκλογές του 2009 ανακοίνωσε ότι δεν θα θέσει ξανά υποψηφιότητα, θεωρείται ένας από τους πιο ενημερωμένους και αξιόπιστους πολιτικούς στα θέματα της οικονομίας. Το όνομά του συζητήθηκε έντονα στις πρόσφατες συζητήσεις που είχε ο πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου με τον κ. Α. Παπαδήμο πριν από

τον ανασχηματισμό. Στο υπουργείο Οικονομικών εγκαταστάθηκε τελικώς ο κ. Ευ. Βενιζέλος, οπότε το τηλεφώνημα που δέχθηκε ο ηπειρώτης πρώην υπουργός την ώρα που επισκεπτόταν τις πηγές του Αχέροντα και η πρόταση να αναλάβει το Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων δεν θα πρέπει να τον εξέπληξαν.

■ Ο κ. Αλέκος Παπαδόπουλος δεν δέχθηκε την πρόταση Βενιζέλου να αναλάβει το Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων, ωστόσο δεν έκλεισε εντελώς την πόρτα

«Μόνη σωτηρία αποκρατικοποιήσεις παντού»

Ο κ. Παπαδόπουλος, ο οποίος ποτέ ως τώρα δεν κατάφερε να γυρίσει τα νερά του ποταμού στο κόμμα του, με μια κοφτή απάντηση απέρριψε την πρόταση του κ. Βενιζέλου. Ωστόσο, επειδή η φιλία τους κρατά πολλά χρόνια, συμφώνησαν να κουβεντιάσουν από κοντά την ερχόμενη εβδομάδα κάποιες ιδέες που έχει ο υπουργός Οικονομικών για την έξοδο από την κρίση.

Υπενθύμισε την «πάγια και διαχρονική» άποψή του ότι είναι υπέρ των καθολικών αποκρατικοποιήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων. Θεωρεί ότι οι απλές μετοχοποιήσεις δεν έχουν αποδώσει και ότι έχουν παράξει μόνο αμφίβολης αξίας έσοδα. Για τον λόγο αυτό πιστεύει ότι η ελληνική οικονομία θα εξυγιανθεί, θα μπορέσει να απαλλαγεί από διάφορες δουλείες και θα αναπυχθεί μόνο μέσω των καθολικών αποκρατικοποιήσεων.

Από αυτές εξαιρεί ελάχιστες επιχειρήσεις, στρατηγικής σημασίας, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνει αυτές της ενέργειας και των υδάτων, στις οποίες θα μπορούσε το κρά-

Διακομματική πρόσκληση

Πολλοί αναρωτήθηκαν αν είναι εύκολο σε έναν τόσο πολιτικοποιημένο πολίτη, με βαθιά συναίσθηση της δυσκολίας στην οποία βρίσκεται η χώρα, να αρνηθεί μια διακομματική πρόταση – στη Βουλή τον πρότεινε για επικεφαλής των αποκρατικοποιήσεων ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ κ. Γ. Καρατζαφέρης, αλλά συμφώνησε και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της ΝΔ κ. Εμμ. Κεφαλογιάννης. Ο κ. Παπαδόπουλος, ο οποίος κάνει ελάχιστες δημόσιες παρεμβάσεις, είπε σε ιδιωτικές συζητήσεις του ότι δεν αισθάνεται καμία πίεση, αντιθέτως πιέζει ο ίδιος εδώ και χρόνια το πολιτικό σύστημα να προχωρήσει σε πιο θαρραλέες αποφάσεις στο μέτωπο τόσο της οικονομίας όσο και της πολιτικής. Αν άλλαζαν όμως αυτές οι αποφάσεις; Αυτό το ερώτημα φαίνεται ότι δεν είναι ακόμη έτοιμος να το απαντήσει ο κ. Παπαδόπουλος.

τος να κρατήσει μικρό μέρος των μετοχών τους χωρίς να αναιρείται η έννοια της καθολικότητας.

Εφ' όσον οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί για τις αποκρατικοποιήσεις δεν βρίσκονται σε αυτή την κατεύθυνση, αλλά και η κυβέρνηση εμφανίζεται διστακτική να συγκρουστεί μέχρι τέλους με συνδικαλιστές, αλλά κυρίως με τους βουλευτές της, οι οποίοι αντιδρούν σε μια σειρά ιδιωτικοποιήσεων, ο πρώην υπουργός ένιωσε ότι δεν μπορούσε να δεσμευτεί ότι θα διεκπεραιώσει μια πολιτική την οποία δεν πιστεύει.

Οσοι γνωρίζουν καλά τον πρώην υπουργό επιμένουν ότι οι ενστάσεις του είναι κυρίως πολιτικές. Εκτός από τον κ. Κ. Σημίτη ήταν ο μοναδικός πολιτικός που από το 2008 προσπάθησε να αφυπνίσει τα κόμματα για τον επερχόμενο κίνδυνο της χρεοκοπίας. Κατήγγειλε με επιμονή τον «ιδιότυπο λαϊκισμό που διατρέχει το πολιτικό σύστημα», ζητούσε «συθέμελες αλλαγές για να απελευθερωθούν οι σχολάζουσες δυνάμεις της οικονομίας, αλλά και η ίδια η κοινωνία από τα στερεότυπα που τη διατηρούν καθηλωμένη», και μιλούσε για ένα «νέο

πνεύμα που πρέπει να κυριαρχήσει στη χώρα».

Χαρακτηριστικό επίσης ήταν το γεγονός ότι εξέδωσε το βιβλίο «Τα βήματα του Εστερναχ», το οποίο δεν ήταν τίποτε άλλο από μια διαρκή προειδοποίηση για τα δεινά που περιμένουν τη χώρα αν δεν αλλάξει πορεία. Υπάρχουν όμως και προσωπικές αιτίες: ο κ. Παπαδόπουλος είχε δεχτεί σφοδρή επίθεση το 2008 από συνεργάτες του κ. Γ. Παπανδρέου, οι οποίοι τον είχαν χαρακτηρίσει «υπονομευτή», εξαιτίας της άποψής του ότι δεν μπορεί να υπάρχουν συνταξιούχοι κάτω των 60 ετών. Ο ίδιος αντέδρασε με μια οργισμένη ανακοίνωση στην οποία μιλούσε για «περιφερόμενους συκοφάντες» και καλούσε τον πρόεδρο του ΠαΣοΚ να πάρει θέση επί αυτής της κατηγορίας. Εκτοτε το γυαλί ράγισε ανάμεσα στον ίδιο και στην ηγεσία του ΠαΣοΚ και από ό, τι φαίνεται δύσκολα θα ξανακολληθεί.

Το σημερινό πολιτικό περιβάλλον φαίνεται ότι δεν ανταποκρίνεται στα ζητούμενα του κ. Παπαδόπουλου. Επιπλέον, ο χρόνος ζωής της κυβέρνησης είναι αμφίβολος, άρα κινδυνεύει να μείνει στη μέση άλλη μία προσπάθεια. Αν δεν γίνουν όμως συθέμελες αλλαγές σε αυτό το μεταίχμιο για τη σωτηρία ή για την κατάρρευση της χώρας τότε θα δοθεί ξανά η ευκαιρία;

Η κρίση, η σύγκρουση και τα νέα κόμματα

Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ

Οι προηγούμενες ημέρες ήταν ημέρες δοκιμασίας για τη χώρα, για την οικονομία, την κοινωνία και βεβαίως για τις πολλές δυνάμεις της πολιτικής.

Διαρκής η πίεση, εξωτερική και εσωτερική, τα διλήμματα πολλά και οι αποφάσεις, οι επιλογές δύσκολες όσο ποτέ. Το πολιτικό σύστημα φθαρμένο, η κυβέρνηση αμφισβητούμενη, οι βουλευτές ταλαντευόμενοι, η προσπάθεια – η όποια προσπάθεια – διάσωσης μετέωρη, εξαρτώμενη από πλήθος παραγόντων και οι προοπτικές διάσωσης και εξόδου από την κρίση αβέβαιες.

Και μαζί ο κόσμος οργισμένος, η νεολαία δύσπιστη και επιθετική, οι «Αγανακτισμένοι» στις πλατείες και γύρω τους ετερόκλητες ομάδες και ομάδους που κάλυπταν όλο το φάσμα των αιρέσεων της πολιτικής, από την άκρα Δεξιά ως την άκρα Αριστερά.

Όλα μαζί συνέθεταν εικόνα εκρηκτική και ικανή να δώσει απρόσμενα γεγονότα και ανεξέλεγκτες καταστάσεις.

Ωστόσο σε αυτό το δυσοίωνα περιβάλλον το εντόνως αμφισβητούμενο πολιτικό σύστημα έδειξε αντοχές και απεδείχθη αρκούτως ευέλικτο και κινητικό.

Ο κ. Παπανδρέου εκεί που ήταν έτοιμος να παραιτηθεί ανέλαβε δυνάμεις, αποδέχθηκε να εκχωρήσει εξουσία και έργο στον συνδιεκδικητή της ηγεσίας του ΠαΣοΚ κ. Ευ. Βενιζέλο και εκείνος ανταποκρίθηκε με επιμέλεια και ταχύτητα σαν να ήταν έτοιμος από καιρό.

Σήκωσε την υπόθεση του Μεσοπρόθεσμου, έριξε γέφυρες στην κεντροδεξιά αντιπολίτευση και, παρά τις κορόνες του κ. Σαμαρά, εξασφάλισε τη συναίνεσή της σε σημαντικές διατάξεις του εφαρμοστικού νόμου, κυρίως σε ό,τι αφορά τις αποκρατικοποιήσεις.

Η αλήθεια είναι ότι σε αυτές τις ιδιαίτερα δύσκολες εξωτερικές και εσωτερικές συνθήκες η χώρα απομακρύν-

θηκε λίγα μέτρα από το χείλος του γκρεμού, η χρεοκοπία δεν επιήλθε, η κυβέρνηση κέρδισε τον χρόνο και την ευκαιρία που ζητούσε προκειμένου να διεκδικήσει τη νέα βοήθεια από τους εταίρους και τους δανειστές και το κλονισμένο πολιτικό σύστημα ανέκτησε δυνάμεις και διαμόρφωσε περιβάλλον κινητι-

κότητας.

Ηδη αναζητούνται πρόσωπα κοινής αποδοχής για την εταιρεία που θα «τρέξει» τις αποκρατικοποιήσεις, η συζήτηση για το νέο φορολογικό πλαίσιο θα είναι διακομματική, οι «κόκκινες» γραμμές μεταξύ των κομμάτων φάνηκε ότι σπάνε, υπήρξαν αποχωρήσεις και ανεξαρτητοποιήσεις βουλευτών, κατεγράφησαν τάσεις οριζόντιων συγκλίσεων,

η απειλούμενη από την κρίση πολιτική δείχνει έτοιμη να αλλάξει, να κινηθεί και να αναδημιουργήσει.

Όσο κι αν πολλούς ξενίζει, η δοκιμασία και η απειλή της κρίσης επιδρά στα κόμματα και στα πρόσωπα, γκρεμίζει τις παλιές διαχωριστικές γραμμές και υψώνει νέες. Κακά τα ψέματα, το πολιτικό σύστημα βρίσκεται σε φάση μετάλλαξης και αναδιαμόρφωσης.

Επιβάλλεται η ανασύνταξή του από τις συνθήκες, από την αλλαγή στάσης της κοινωνίας, από τη σύγκρουση που εξελίσσεται εκεί έξω, από τη βία που περισσεύει, απ' όσα θα γίνουν ή δεν θα γίνουν τους επόμενους μήνες.

Η ανασύσταση του πολιτικού συστήματος θα επέλθει και η νέα μορφή του θα εξαρτηθεί από τη διάσωση ή μη της χώρας. Το νέο δίπολο δεν θα προκύψει από την παλαιά αντίθεση Κεντροδεξιάς - Κεντροαριστεράς αλλά από την αντιπαράθεση μεταξύ των δυνάμεων που θα στηρίξουν πραγματικά τη διάσωση της ελληνικής οικονομίας και από εκείνες που θα βρεθούν απέναντι είτε επειδή δεν την επιθυμούν είτε επειδή φαντάζονται τη χώρα αλλιώς.

akarakousis@dolnet.gr